

VÄSTERHEJDE

K R Ö N I K A N D E C 2 0 2 2

I detta nummer kommer du att läsa om:
Allt har ett sammanhang. Notiser. 40 årig styrelse.
Gasmaskerna. Gotlandsdricke. Gotlandsdricke.
Sylves nya bok. Vykortens historia. Vilka är Annen och
Jannen. Slåtter och tips. Musikhuset i Vibble. Vad döljer
sig bakom namnen. Slukhålet i Vibble. Vattenhålet i Vibble.
Vår sockenbok. Hälsovådlig larvig procession.

Tack vare våra ideella skribenter, fotografer och ad blir det
ännu en krönika. Och sist men inte minst. Stort tack
till våra annonsörer som finansierar krönikatryckningen
genom sina annonser.

VÄSTERHEJDE KRÖNIKAN

Utges av Västerhejde
Hembygdsförening
sedan 1983.

VÄSTERHEJDE
HEMBYGDSFÖRENING

VÄSTERHEJDE

K R Ö N I K A N

DET ÄR VI SOM GÖR
DETTA NUMMER AV VÄSTERHEJDEKRÖNIKAN
Kom gärna med tips, text och bilder till oss.

**ORDFÖRANDE
OCH SKRIBENT**
Gunnel Fransson
vhejdehb@gmail.com

**ANSVARIG UTGIVARE
OCH SKRIBENT**
Gert Olsson
0766 34 77 10
gert.gov@gmail.com

AD OCH FOTOGRAF
Torsten Kvarnsmyr
0703 72 08 48
torsten
@kvarnsmyr.se

**SKRIBENT
OCH FOTOGRAF**
Dennis Pettersson
0731 81 46 27
dennis.pettersson
@hotmail.com

SKRIBENT
Mats-Ola Jespersion
0708 50 20 08
Mats-Ola.Jespersion
@foodmark.se

SKRIBENT
Gunnar Öberg
0707 91 43 49
gunnaroberg
@telia.com

**ANNONSERA I
VÄSTERHEJDEKRÖNIKAN**
Du som annonsör bidrar faktiskt till att denna sockentidning kommer till alla i Västerhejde. Utan era annonser kan vi inte trycka och dela ut denna krönika gratis.

Helsida baksida: 1.800 kr.
Helsida insida 1.600 kr
Format 180x260 mm.
(Utfallande 210x297 mm+ 5 mm marginal)

Halvsida: 800 kr
180x130 mm
Kvartssida och mindre: 400 kr
Behöver du hjälp med annonsutformningen gör Torsten det mot ersättning.

NÄSTA NUMMER UTKOMMER I MAJ
15 mars är stoppdatum för texter, manus och annonser.
Lämnas till torsten@kvarnsmyr.se
Ju tidigare du bokar din annons desto säkrare kan du vara att din annons kommer med i VästerhejdeKrönikan.
Tack för att du bidrar och välkommen med ditt manus och annons!

**VILL DU LÄSA
KRÖNIKAN DIGITALT**
Du kan alltid läsa senaste numret digitalt på föreningens hemsida www.hembygd.se/vasterhejde.
Du kan också beställa gamla nummer av VästerhejdeKrönikan.

**VÄSTERHEJDE
HEMBYGDSFÖRENING**
Är en religiöst och politiskt oberoende förening som tillsammans med övriga i socknen arbetar för att ta tillvara på dess möjligheter.
Föreningen bildades 25 november 1982.
Medlemskap är öppet för alla.
Vi hoppas att många fler vill bli medlem i vår förening.

**ÅRSAVGIFTEN ÄR:
FAMILJ 125 KR.
ENSKILD 100 KR**
Medlemsavgiften betalas enklast med bifogat inbetalningskort till bankgiro 540-2631.
Skriv namn eller familj
Tack för att du stödjer vår förening!

**VILL DU HA EPOSTINFO
OM VAD SOM HÄNDER
I VÄSTERHEJDE**
Anmäl dig till Hembygdsföreningens maillista. Då får du förstahandsinformation i form av inbjudningar till de olika aktiviteterna t ex. Skicka ett mail till gert.gov@telia.com så ser vi till att du får epostinfo framöver.

**KOLLA AKTUELLA EVENEMANG
PÅ VÅR HEMSIDA:
www.hembygd.se/vasterhejde**
Dessutom anslår vi aktuell information i vårt skyltskåp vid Vibblehallen.

TOFTA
möbel ab

Mer än du tror.

Fotograf: Mikael Ekström

NYHET!

Populära fåtöljen Air, nu med expressleverans i detta utförande

Mer än du tror.

TOFTA
möbel ab

Toftavägen 260, 622 65 Gotlands Tofta • Tel 0498 - 26 50 05 • www.toftamobel.se
Öppettider: Mån-Tis 10-18, Ons 10-20, Tors-Fre 10-18, Lör 10-14

VI LEVERERAR
ÖVER HELA GOTLAND!

En känsla av sammanhang

Gunnel Fransson
Ordförande i Västerhejde hembygdskommitté

DEN 25 NOVEMBER 1982 BILDADES VÄSTERHEJDE HEMBYGDS-FÖRENING, ALLTÅ FÖR 40 ÅR SEDAN.

Bildandet hade föregåtts av flera studiecirkel om Västerhejde initierade av Margit och Martin Lindström. Margit var bildningskonsulent och Martin, en framsynt amatörfotograf, uppväxt i Vibble.

I studiecirkelarna deltog många sockenbor som tillsammans gav varandra "bilder" av Västerhejde.

På invigningsfesten talades det om betydelsen av olika gårdsnamn och föreningslivet i Västerhejde. Stig Jonsson berättade om Vibble gård och Joel Björkvist om det anrika Fridhem. Ann-Margret Wiman visade sina samlade tidningsurklipp. Det är många som ännu minns den stora festen i Bydegården då bullar och kakor tog slut!

ÅREN HAR GÅTT.

Västerhejdekrönikan såg dagens ljus år 1983. Tidningen finns än idag tack vare entusiastiska skribenter med Torsten Kvarnsmyr och Gert Olsson i spetsen.

Föreningen beslutade att ge liv åt det igenväxande Kuse änge. Nu, med många sockenbors dagsverken årligen, är det en fridfull och vacker pärla.

Rune Larsson förde samman engagerade personer vilket ledde till uppförandet av två bulhus i ängarna.

År 2014 återfanns boken "Västerhejde en sockenbeskrivning", handskriven 1944 i ett exemplar, av Sören Gottberg. Den finns

nu i nyutgåva därför att hängivna personer ville att fler skulle ges möjlighet att läsa den.

Jag skulle kunna räkna upp många, både kvinnor och män, som genom åren, med glädje, har bidragit till fester, utflykter och kreativa idéer i Västerhejde Hembygdskommittés regi.

VAD ÄR DET DÅ SOM DRIVER ALLA DESSA MÄNNISKOR ATT GÖRA STORA IDEELLA INSATSER?

Jag tror att det är människans grundläggande behov av att finnas med i ett sammanhang.

"Känsla av sammanhang" (KASAM) myntades av den amerikansk-israeliske professorn Aaron Antonovsky. Han levde på 1900-talet i USA. Han menade att en människa, för att må bra, behöver känna sig delaktig i ett sammanhang som är begripligt och meningsfullt.

KÄNSLAN AV SAMMANHANG AVGÖR HUR EN PERSON KLARAR AV ATT HANTERA STRESS.

Under pandemi, klimatångest och hopplöshet inför ett krig nära oss behöver vi varandra. Vi behöver alla finnas med i ett sammanhang. Hembygdskommittén är en pusselbit. Kanske passar den dig? Du behövs.

NU FORTSÄTTER VI FRAMÅT TILLSAMMANS!

Handla snabbt och smidigt hos oss!

- Lättillgänglig parkering, granne med Ica Wisborg
- Digital kölapp, vänta vart du vill
- Hemleverans, beställ och få varorna samma kväll

Välkommen till oss!

Apoteksgruppen Visby Visborg

Stenkumlaväg 36. Tel: 0498 69 90 00. www.apoteksgruppen.se
Öppet: Måndag-fredag 09-19. Lördag 10-16. Söndag 11-16.

Notiser

Styrelse:

ORDFÖRANDE:
Gunnel Fransson

SEKRETERARE:
Hélène Viotti

KASSÖR:
Gregor Tetens

ÖVRIGA LEDAMÖTER:
Karin Brindt
Leif Medhammar
Tommie Björebros
Mats-Ola Jespersson
Lars-Olof Nimmerfalk
Allan Martis

KONTAKT:
vhejdebf@gmail.com

**HJÄRTLIGT VÄLKOMNA TILL
VÄSTERHEJDE
HEMBYGDSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE
PÅ SUDERBYS HERRGÅRD,
KL. 12.00 SÖNDAG
26 MARS 2023!**

I skrivandets stund har vi inte beslutat mer än datum, tid och plats men boka redan nu in årsmötet i almanackan. Observera att det är den dagen när sommartiden börjar.

Rune Larsson har lovat att berätta om bulhusbygge med utgångspunkt och bilder från bygget av de bulhus som finns i Kuse änge. Något att se fram emot.

Mats-Ola Jespersson tar emot anmälan till årsmötet.

Mail: mats-ola.jespersion@foodmark.se
tfn: 070 - 8502008

**VÄLKOMNA OCKSÅ
TILL FAGNING I KUSE ÄNGE**

lördagen den 22 april kl. 10.00.
Styrelsen i Västerhejde Hembygdsförening.

FACIT TILL TIPSFRÅGORNAN:

1: X, 2: X, 3: 2, 4: X, 5: 2, 6: 1, 7: 2, 8: X,
9: 1, 10: 2, 11: 2, 12: 1, 13: X.

JULKUL IGEN 2022

Leta tomtar i Kuse änge mellan den 20/12 och Tjugondag Knut. I år även med ficklampa!

En jakthistoria

Förutom att berätta om "gasmaskgänget" kunde Tore också berätta en liten jakthistoria. Den hade visserligen inget med hemvärnsgruppen att göra, men får slinka med i alla fall.

DET HÄNDE FÖR MÅNGA ÅR SEDAN OCH HANDLAR OM TORES JAKTLAG och den något misslyckade skytten Josef. Han hade under åtskilliga år deltagit i gängets jakter.

HAN HADE ALDRIG NÅGONSIN LYCKATS FÄLLA ETT VILLEBRÅD. Inte förrän vid detta speciella tillfälle sent på kalla hösten vid Charlottendal strax nedanför kyrkan. Där lyckades faktiskt Josef fälla en and som stendöd föll ner mitt i dammen. Man ska veta att vattensamlingen var betydligt mindre då än den är i dag och inte så djup heller. Den exalterade Josef såg sitt byte ligga mitt ute på dammens yta men kunde inte komma på hur han skulle få iland sin and.

EFTER EN STUNDS FUNDERANDE KLÄDDE HAN AV SIG ALLA KLÄDERNA och vadade ut i det isande vattnet. Jaktkamraterna på land blev något förfärade då de visste att Josef hade svagt hjärta och befarade att äventyret kunde sluta i katastrof.

De drog dock en lättnadens suck när de från land såg Josef nå ut till fågeln

OCH SEDAN I TRIUMF FÖRA DEN MOT LAND.

Hjärtat höll och alla jaktkamraterna unnade så väl Josef denna jakttröfé.

Det blir utställning med bygdens son Martin Eder på Suderbys herrgård.

Nu har vi chansen att bekanta oss med Martin Eder!

Ja, inte i verkligheten förstås, för han dog i slutet av 70-talet.

INTE SÅ KONSTIGT, FÖR HAN VAR FÖDD UNDER FÖRSTA VÄRLDSKRIGET, JUST I VÄSTERHEJDE DÄR HANS MAMMA BODDE.

Här växte Martin upp och blev så småningom konstnär och teckningslärare.

Västerhejde hembygdsförening har fått förmånen att låna en del av hans målningar och dem kan man se på Suderbys, i samband med att restaurangen håller öppet för julbord.

VÄSTERHEJDE HEMBYGDSFÖRENING 40 år

Gert Olsson text.
Foton från vårt arkiv

Det tidiga 1970-talet blev starten för den stora utbyggnaden och expansionen av Vibble och hela Västerhejde som bostadsort utanför Visby.

Villabebyggelsen ökade kraftigt när hela området som i dag innehåller Starks väg, Lundmarks väg, Fyndgatan med flera gator gjordes om till tomtmark.

Den södra delen av området köptes in och bebyggdes av Skånska Cement (numera Skanska) med villor från Hultsfredshus. De första stod färdiga 1972.

Den för bygden stora inflyttningen fick bland annat konsekvenser för Västerhejde skola som 1970 hade ungefär 70 elever. I de flesta klasser blev man specialister på att välkomna nya klasskamrater, och efter några år hade skolan mer än 200 elever.

Det fanns säkert de som befarade att Vibble skulle uppslukas av "stan", speciellt som hela Gotland blev en kommun 1971. Västerhejde var värt att bevara och bevaka som begrepp, socknen betydde så mycket för så många, hembygden framstod som alltmer viktig.

Det föddes tankar om att bilda en hembygdsförening. Sådana fanns ju runt om på ön, och naturligtvis skulle Västerhejde också ha en. Den 25 november 1982 bildades den slutligen och en första styrelse konstituerades.

ORDFÖRANDE 1982-84 BLEV ERIC LANSROT,

det naturliga valet. Han var född och uppvuxen i socknen. Han hade ett brinnande intresse för sin bygd och ett otroligt minne för personer, platser och händelser.

Övriga styrelsen bestod

av sekreteraren Meynard Johansson, kassören Torgny Andersson, dessutom Leif Funck, Gun-Maj Kurtén, Sylve Klinth, Björn Möllerström, Ann-Margreth Wiman och Martin Lindström.

MARTIN VAR TILLSAMMANS MED SIN HUSTRU MARGIT, BLAND DEM SOM IVRIGAST STRÄVADE MOT ETT BILDANDE AV VÄSTERHEJDE HEMBYGDSFÖRENING.

Båda hade under hela sina vuxna liv verkat för folkbildning och framför allt hälsofrågor.

De var engagerade i nykterhetsföreningar som IOGT-NTO och NBV och där hållit kurser och studiecirkular. Lite skämtsamt kallades ibland Margit för "Soft-Margit" på grund av sitt stora engagemang. Martin var född i Västerhejde medan Margit kom från Hogrän, de bodde under många år på Svarvaregatan i Vibble där Martins pappas kor en gång gick och betade. "Pappa hade ett lite lantbruk härute och just här var hagen där kor gick" berättade han vid ett tillfälle.

Martin Lindström var en ivrig fotograf och dokumenterade flitigt miljöer och händelser i sin socken. När hembygdsföreningen startats bildades en "fotogrupp" som tog på sig uppgiften att samla in och digitalisera bilder från hela Västerhejde.

Martin ställde generöst sitt stora bildarkiv till förfogande och under de kommande åren har tusentals bilder, Martins och andras, lagts till i det omfattande arkivet som föreningen nu har. Martin var noga med att poängtera att det inte bara var gamla bilder som var viktiga, det är minst lika betydelsefullt att dokumentera det som sker i dag. Det är kommande tiders historia.

Ett par år före sin bortgång 2011 belönades Martin med Sveriges Hembygdsför-

bunds hedersnål och diplom. Margit gick ur tiden 1994.

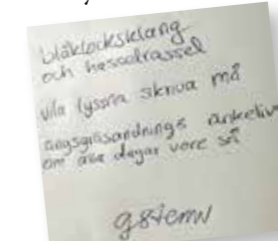

HEMBYGDSFÖRENINGEN HAR GENOM ÅREN HAFT MÅNGA AKTIVITETER på sitt program: gränsvandringar, studiecirklar, nationaldagsfirande, utställningar för att nämna några.

TYNGDPUNKTEN I FÖRENINGENS VERKSAMHET ÄR KUSE ÄNGE

och skötseln av detta. Ängt ägs av Gotlands Fornvänner men förvaltas enligt avtal av Västerhejde hembygdsförening. Förutom fagning på våren och slätter på sommaren har det byggts två bulhus där och hela området har hägnats in med bandtun.

Ängt har blivit ett omtyckt besöksmål. Förutom på de väl upptrampade stigarna märker man det när man tar en titt i gästboken i det större bulhuset. Ibland lockar ängt fram poetiska sidor hos besökarna och det kommer också till uttryck i boken.

UNDER DE GÅNGNA 40 ÅREN HAR ÅTTA PERSONER AVLÖST VARANDRA PÅ ORDFÖRANDEPOSTEN.

Ordf 1982-84 Eric Lansrot

Eric Lansrot efterträddes i tur och ordning av Leif Funck, Inga Berggren, Karl-Rikard Berggren, Rune Larsson, Björn Fransson, Ann Calissendorff Smith och för närvarande av Gunnel Fransson.

Ordf 1984-85 Leif Funck

Ordf 1985-93 Inga Berggren

Ordf 1994-95 Karl Rikard Berggren

Ordf 1996-08 Rune Larsson

Ordf 2009-16 Björn Fransson

Ordf 2016-18 Ann Calissendorff Smith

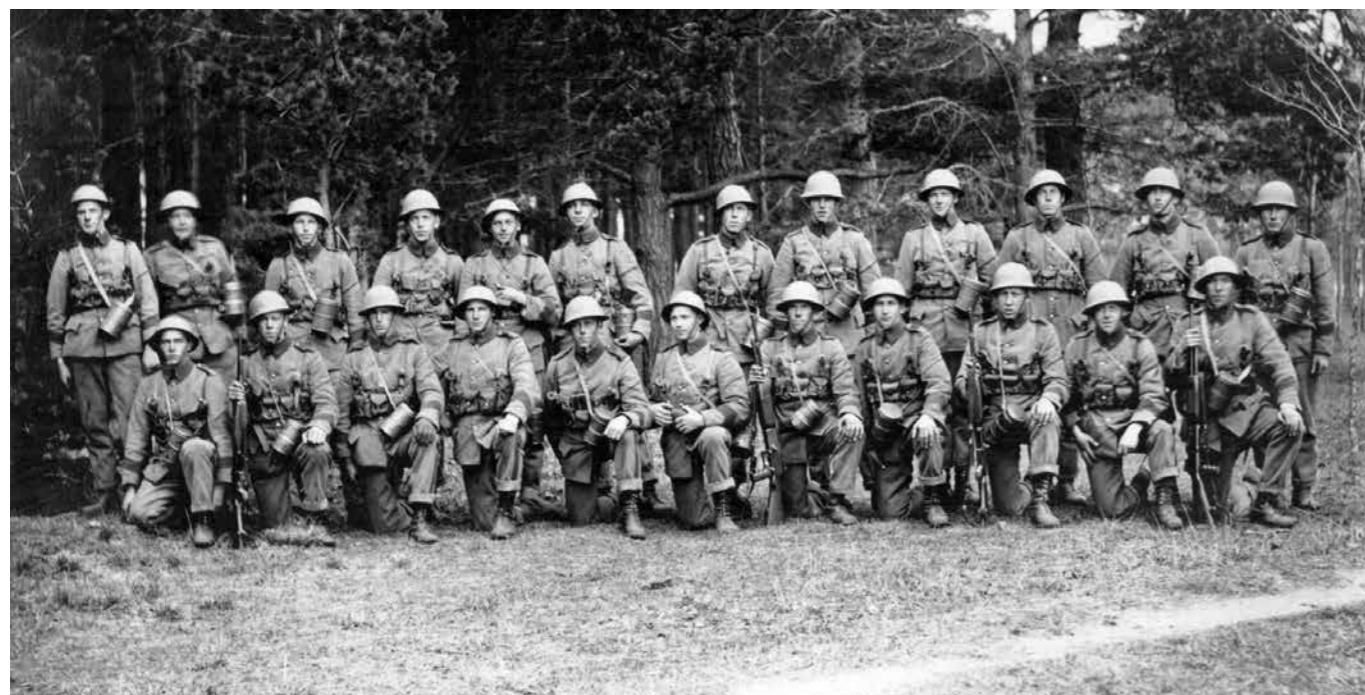
Ordf 2019- Gunnel Fransson

Gasmaskerna

Text Gert Olsson. Foto från arkivet.

I förra numret av Västerhejdekrönikan gjorde vi en rejäl korrekturläsningsvurpa. Vi presenterade en gruppbild med ett gäng förmodade militärer försedda med gasmask. Vi hade alltså ingen aning om vilka personerna på bilden var. Utifrån klädsel gissade vi att bilden var från 1930-40-talet.

Avsikten var att längre fram i tidningen presentera samma bild, men där personerna var demaskerade, det skulle alltså vara möjligt att identifiera deltagarna på gruppfotot. Vi efterlyste också någon som kanske kunde namnge männen i gruppen.

VI HADE VERKLIGEN EN BILD TILL NÅGRA SIDOR LÄNGRE FRAM, MEN NU TILL MISSEN:

DET VAR GASMASKBILDEN I REPRIS! Ingen av oss som granskar texterna vi ska publicera upptäckte detta.

Trots det ringde Tore Timgren och

berättade att han visste vem som var avbildade! Han var dessutom själv en av de maskerade. Han kunde dessutom tala om att fotot var taget så sent som 1969 och att det var Hemvärnsområde 7117 som hade en så kallad ABC-övning vid tillfället. Man övade alltså hur man försvarar sig mot atomstridsmedel, biologiska eller kemiska vapen. Tore visste också exakt var på Visborgsområdet gruppen hade ställt upp sig för fotografiering.

Däremot var det lite svårare för honom att identifiera gruppledammarna trots att de var demaskerade på bild 2, det har ju passerat mer än 50 år sedan

fototillfället. Han visste att han själv var med på fotot, men var osäker vem som var han. Pappa Sune var också med, inte självklart på vilken plats. Det blev frågetecken på de flesta positioner, men några i gruppen ska vara hemvärnschefen Axel Virgin och hans ställföreträdare Fritz Eklund. Dessutom visste Tore att Erik Sandgren och Torsten Östergren fanns med i gruppen.

NU PUBLICERAR DEN RIKTIGA BILDEN är vi förstas fortfarande nyfikna på om vi kan få fler personer identifierade. Tveka inte att kontakta redaktionen om du är bekant med någon på fotot.

Inte för snabbt, och inte för långsamt.

Det ska låta som när en källing pissar.

Text Peter Wennblad Foto Gert Olsson

Det är Anders Mattsson, en av Gotlands mesta bryggare av Gotlandsdricka, som formulerar denna vägledande ljudliknelse när maltet legat i "stöp" och ska tappas av i lagom takt. Så kallas det, när den uppkokta enelagen fått dra tillsammans med malten under ett par timmar och är redo för nästa steg i bryggingsprocessen.

Dagen är nästan lika varm som den bärnstensfärgade tapprålen när några morgonpigga representanter från Västerhejde hembygdsförening i mitten av juli samlas i bryggkylaren på gården Stora Burge i Hablingbo, där Anders Mattsson bor.

jäsningens processen ska ta fart. Dessutom i lagom proportioner – det är kombinationen av humlens beska, sockrets sötna och mängden jäst som bestämmer smaken och alkoholhalten. Men under Anders sakkunniga ledning är det svårt att göra fel.

DEN SOM ÄR PÅ VÄG ATT STOPPA I MER ÄN EN LILLFINGERNAGEL JÄST I SIN MEDHAVDA PET-FLASKA FÅR EN STRÄNG BLICK.

Och bryggmästarens mångåriga rutin tycks förvaltas väl av de församlade noviserna. Nu hade undertecknad inte möjlighet att själv närvara på slätten i Kuse änge och smaka slutresultatet,

MEN ENLIGT UPPGIFT GICK DEN FÄRDIGA DRICKAN ÅT I BETYDANDE MÄNGDER OCH TILL STOR BELÅTENHET.

Så också den flaska som fick stå i mitt eget kylskåp och jäsa under ett par veckor. Den plockades fram när hemvändande vänner från fastlandet var på besök, båda med mindre trevliga erfarenheter av antingen alldeles för söt eller alldeles för rökelig Gotlandsdricka. Efter lite övertalning gick de med på en provsmakning, och utbrast förvånat: "Det var ju gott!"

Och det var det verkligen.

SÅ NOG HADE VI GJORT OSS FÖRTJÄNTA AV CERTIFIKATET I DRICKEBRYGGNING

som Anders delade ut till sina lärlingar innan vi vände hemåt på den sommar-dammiga grusvägen från Stora Burge.

VI ÄR HÄR FÖR ATT UNDER SAKKUNNIG LEDNING BRYGGA DEN GOTLANDSDRICKA

som om ett par veckor ska serveras till törstiga deltagare på hembygdsföreningens årliga slätter. Ja, och så lite till oss själva också, om den medhavda 25-litersdunken blir full. Och det visar den sig bli.

DET BRUKAR HÄVDAS ATT DRICK-BRYGGNING ÄR EN SLITSAM SYSSÄTTNING,

och så var det kanske förr när mängderna var större, enen skulle huggas för hand, vattnet bärgas från brunnen, veden huggas och malten och enelagen kokas över öppen eld.

MEN HEMBYGDSFÖRENINGENS MEDLEMMAR FÖRVÄNTAS DRICKA BESKEDLIGA MÄNGDER

och Anders Mattsson skämmer bort oss med att ha förberett både enlag och blötläggning av malten. Så utöver att

röra lite i de elektriska kokkärlen och bevaka att säkringarna i bryggkylaren inte löser ut blir arbetsinsatserna begränsade i både tid och ansträngning. Men att dricka kaffe, småprata och bättra på solbrännan är nog så viktig sysselsättning mitt i sommaren. Och ibland får Anders ställa ner kaffekoppen för att ta hand om besökare till den välsorterade sommarloppisen i gårdens lada.

NÄR DEN AVTAPPADE VÄTSKAN FRAMÅT EFTERMIDDAGEN HAR SVALNAT

till lagom temperatur blir det dock en timme eller två av svettig aktivitet i den stekande solen bakom bryggkylaren. Till att börja med hälls drycken över i omgångar i en antik mjölkkyllare med vattenkylning, i sig ett kulturarv.

NÄR SEDAN EXAKT RÄTT TEMPERATUR ÄR UPPNÅDD BLIR DET BRÄTTOM.

Först ska drycken hällas över i den medhavda dunken, och sedan måste humlen, sockret och jästen stoppas in innan vätskan svalnar för mycket för att

Sylves nya bok

I förra numret av Västerhejdeckrönikan presenterade vi vår nyutnämnde hedersmedlem Sylve Klinth. Sylve var med och startade Hembygdsföreningen och var aktiv i den första styrelsen.

"DEN FYLLER ETT BEHOV JAG INTE VISSTE ATT JAG HADE".

Kan det bli bättre?

Vi vill gärna, med Sylves tillstånd, presentera de byggnader i Västerhejde som finns med i boken. Alla bilder är tagna av Sylve Klinth och de kortfattade men beskrivande texterna är också hans. Håll till godo:

VÄSTERHEJDE KYRKA

Kyrkan byggdes under tidigt 1200-tal. Tornet tillkom i mitten av samma århundrade. Den romanska stilen dominerar. Trappgaveltornet ersatte den traditionella tornhuvan 1856. Dopfont daterad 1681. Här fanns också en äldre dopfont från 1240, men den förvaras nu i Gotlands fornsal. Altartavla 1662. Predikstol från 1600-talet. Orgeln är en gåva av prinsessan Eugenie.

VIBBLE KAPELL

ligger i en medeltida byggnad tillsammans med försam-

lingshemmet Vibble gård. Gården, som tidigare var hantverkshus, inköptes av Västerhejde församling 1987.

VÄSTERHEJDE FÖRSAMLINGSHEM

Av insamlade medel ordnade Västerhejdes kyrkliga syförening så att ett församlingshem blev byggt 1940. Församlingshemmet är nu sålt.

FRIDHEMS KAPELL

Vid Fridhem finns detta lilla gudstjänstkapell. Tidigare tvätt- och mangelstuga för prinsessan Eugenie Fridhem. Används nu också som lärosal vid konfirmationsläsning.

Utöver de ovanstående byggnaderna förtecknar boken också lokaler där församlingar har verksamhet:

EVANGELISKA FOSTERLANDSSTIFTELSENS SOMMARGÅRD.

Här bedrivs framför allt scoutverksamhet.

EFS:STUGAN VID AXELSRÖ

YGNEGÅRDEN

Baptisternas sommargård vid Ygne. Baptisterna byggde denna sommargård för sommargudstjänster och på en plats där ungdomsverksamhet kan bedrivas på ett "naturligt" sätt. Svenska kyrkan har sångkvällar under sommarhalvåret.

ÅLDERSRÖ

Stadsmissionens sommarhem vid Axelsro i Västerhejde. Här fick "äldre obemedlade" bo gratis under tre veckor på sommaren. Huset har 13 rum. Nu hyr man ut rum till sommargäster.

Sylve är lite av en forskarsjäl och har kartlagt snart sagt alla fornyfynd i Västerhejde. Det blev en tjock dokumentlunta som han donerat till Hembygdsföreningen.

Sylves senaste forskningsprojekt handlar om alla Gotlands missionshus, kapell och kyrkor.

Det tog några månader för Sylve och hans "co-driver", hustrun Evy, att kussa runt på ön och fotografera samtliga dessa byggnader. Sedan följde många intervjuer, läsning av källmaterial osv innan det 2022 blev en bok av allt nedlagt arbete. Boken recenserades i gotländsk press och fick bland annat omdömet att

ALLTID ÖPPET ALLA DAGAR 8-21

Allting har sin tid...

Vår tid i Vibble börjar lida mot sitt slut! Vi har sedan dag ett gått in med hela vår själ för att göra ICA Nära Vibble i Västerhejde bättre, med en tydlig målsättning om att skapa en butik som man VILL åka och handla i.

Vi vill rikta vårt största TACK till våra kunder och till vår fantastiska personal som arbetat med oss i dessa år, ställt upp i butiken i alla väder och utvecklat vår butik till vad den blivit idag.

Vart tar ni vägen?

Vi ska inte så långt bort faktiskt, vi har fått möjligheten att driva ICA Nära Roma en möjlighet vi inte kan tackade nej till.

Vi har redan tagit över ICA Roma 1:a juni och det kan vara därför vi inte sätts lika mycket som tidigare.

Vad händer med ICA Vibble?

Precis som när vi tog över butiken efter Mats för 3,5 år sedan har ICA startat en rekryteringsprocess för att tillsätta en ny handlare.

Under tiden som rekryteringsprocessen pågår driver vi båda butikerna. Processen kommer troligtvis att vara klar runt årsskiftet plus minus någon månad.

Vi är så tacksamma för att vi fått varit er lokala ICA-handlare i Vibble, en butik som format oss och vi lärt oss otroligt mycket av, en butik vi haft otroligt roligt i och en butik vi är otroligt stolta över att få ha drivit, format och som vi stolt kan få lämna över till någon som får driva den vidare till nästa nivå.

Så fortsatt att handla i Vibblebutiken idag och i framtiden.

Hälsningar Henrik och Susanna

ICA nära Vibble

SVENSKA SPEL f i g # icanaravibble

Vykortens historia

Del 2, Västerhejde

Urban Bokén text. Foto Nils Bouveng.

Som framgått i del 1 i förra Västerhejdekrönikan, så gav förlaget "F.W.H. & Co" (Förlag Fritz Wiktor Hasselblad & Co i Göteborg) ut en serie vykort från hela Sverige som totalt innefattar över 1000 olika motiv. Av dessa är 30 kort från Gotland varav fem från Västerhejde.

De är troligen de första fotografiska vykorterna från Västerhejde.

Fritz Wiktor Hasselblad & Co är samma företag som på 1930-talet utvecklade den världsberömda Hasselbladskameran, som på 1970-talet t o m hamnade på månen.

Vykortsproduktionen kom i gång runt sekelskiftet.

Det finns ett nätverk för samlare av gotländska vykort. Vi träffas årligen sedan drygt 20 år. Där diskuterade vi på en av de första träffarna om någon visste några detaljer om dessa "Nummerkort" från F. W. H. & Co. En av deltagarna, Bengt Ardklint, har grävt i bl a Kungliga bibliotekets arkiv och kom fram till följande spännande historia

HÄLFTEN AV DE NÄRA

1000 BILDERNA I SERIEN HAR TAGITS AV FOTOGRAFEN/KONSTNÄREN NILS BOUVENG,

född 1871 i Uppsala – död 1941 i Stockholm.

Bengt Ardklint har varit i kontakt med Nils Bouvengs barnbarn, Björn Lamborn, Florida, USA, som i släktarkivet fann brev från sin mormor Fannie till sin mormors mor i Rochester, USA. Nils Bouveng var bosatt i Rochester under 1890-talet och gifte sig där 1896 med Fannie.

Nils Bouveng med fru var i Sverige 1898-1899. Han hade planer på att ge ut en fotobok om Sverige. Resan till Gotland var en del i denna plan. Paret kom till Gotland i augusti 1898 och Fannie skriver följande hem:

"August 17, 1898:

Tomorrow Nils and I leave for Gotland. We shall visit Visby. We expect to stay several days."

August 30, 1898: We were gone one week spending most of the time in Visby. On Sunday noon we took the train to Roma to visit Lily and stayed there

two days. One day we visited a very interesting old church. From there we returned to Visby, visiting the ruins. Wednesday morning we took a carriage and driver and drove out to Fridhem, where Prince Oscar lives. It is about four miles outside of Visby. There are also many other interesting things there. It is on the Baltic. I saw the prince and was all around the home. Nils took a picture of the house with the prince and princess in front."

DET GÅR ATT FÅ FRAM ATT PARET ÅKTE I VÄG TORSDAGEN DEN 18 AUG 1898.

Förmodligen med tåg till Stockholm och därifrån med båt till Gotland.

Turen ut till Fridhem gjordes på förmiddagen onsdagen den 24 augusti och de bör ha varit framme kring kl 10-11. Man gjorde en utflykt med promenad till Rövar Liljas Håla och tog en serie kort.

Kortet med prinsen och prinsessan bör vara taget kring ca kl 13. (Med hänsyn till skuggorna).

Det är sålunda prins Oscar och prinsessan Ebba som poserar framför Fridhemsvillan onsdagen den 24 augusti 1898 kl 13. Dessa vykort är med allra största sannolikhet också fotograferade av Nils Bouveng onsdagen den 24:e august 1898.

En detalj från Fridhemsvillan.

HÖGLINT.

Skickat från Åkersberga till Linköping den 6:e december 1903. I början av 1900-talet såldes vykort med motiv från hela landet överallt i Sverige. Det är ganska ovanligt att hitta kort med Gotlandsmotiv som är skickade från Gotland från denna tid. Även Fridhemsvillan ovan är skickat från Hamburgsund i Bohuslän till Göteborg. Lagg märke till frimärkets placering, se nästa sida.

GETSVÄLTAN VID HÖGLINT.

Två kort skickade 1902 och 1903. Samma bild men den ena har kolorerats. Dessutom har adressidans ram och layout förändrats. Tidstypiskt är: Adressuppgifterna var ofta ganska knapphändiga. De byggde på att alla kände alla i Åkersund och andra mindre orter. Titlar var viktiga - Bankdirektör, Professor, Lantbrukare, Högvälborne etc. Den mest frekventamottagaren var dock Fröken.

RÖFVAR LJLJAS HÅLA HÖGLINT.

Något så ovanligt som ett Gotlandskort skickat från Gotland. Här har avsändaren hjälpt Postverket med att Sunne ligger i Wermland. Ofta stämplades kortet både vid avsändning och vid ankomst. På många vykort från den här tiden poserar en person någonstans på bilden. I det här fallen står en dam ovanför slänten mot skogen. Kanske Nils Bouvengs fru? Lagg märke till frimärkets placering, se nästa sida.

Annen och Jannen

Text Gert Olsson, foto från arkivet.
Nu är det dags för en efterlysning igen.

RAUK

En av de raukar man kan se från stigen mellan Högklint och Rövar Liljas Håla. Raukar är ett exotiskt inslag och finns på flera gotländska vykort från början av 1900-talet.

FRIMÄRKETS PLACERING. DÅTIDENS EMOJER.

Frimärkets placering användes av många för att skicka ett dolt budskap det s k "Frimärksspråket". Det är ett slags kodspråk av oklart ursprung som innebär att man genom frimärkets placering och vridning på olika sätt förmedlar fördolda budskap. Frimärkets valör saknar betydelse. I början av 1900-talet tolkades placeringen på följande sätt:

BUDSKAP BEROENDE AV FRIMÄRKETS PLACERING OCH VRIDNING

FRIMÄRKETS PLACERING	RÄTTVÄNT	VRIDET 45°	VRIDET 90°	UPPOCH NER
ÖVERSTA VÄNSTRA HÖRNET	Jag älskar dej	Bränn upp mina brev	Mitt hjärta tillhör en annan	Farväl min älskling
ÖVRE HÖGRA HÖRNET	Skänk mej er vänskap	Skriv genast!	Älskar du mig?	Skriv ej mera!
NEDRE VÄNSTRA HÖRNET	Trohet får sin lön!	Bestäm tid och plats	Lämna mig ensam i min smärta	Du har bestått provet
NEDRE HÖGRA HÖRNET	Din kärlek gör mig lycklig	Huru skola vi träffas?	Var försiktig man ger akt på dig	Kan ej mottaga eder hyllning
UNDER ADRESSEN	Jag svär dig evig trohet	-	-	Jag sänder dig en kyss
TILL VÄNSTER OM ADRESSEN	Besvara min kärlek	-	-	Jag är förlovad

ETT EXEMPEL PÅ VYKORT

MED KOMPLEXT FRIMÄRKSSPRÅK

skickat från Sösdala till Hesselholm:
Nedre vänstra hörnet, rättvänt - "Trohet får sin lön!"
45° till höger, mitt emellan - "Skriv genast" och/eller
"Huru skola vi träffas?"

Tänk så mycket man fick ut av två frimärkens placering! Dåtidens emojier?

MER INFORMATION OM HASSELBLADSKORTEN

kan läsas på: <http://www.gamlavykort.nu/vykortslistor/fwhoco/>

Urban Bokén. urban.boken@gmail.com
Sommargotlänning vid Fridhemsviken sedan snart 50 år, övervintrar i Västerås.
Samlar vykort från Gotland med fokus på Västerhejde.

hembygdsföreningens fotoarkiv finns dessa tre bilder, enligt uppgift tagna 1916. Här- ligen bilder som skildrar en mer än hundra år gammal verklighet och miljö. Platsen är Buske fiskeläge och personerna på bilderna ska vara syskonen som kallades "Annen" och "Jannen". Mer än så vet vi inte. Egentligen är det

för mycket sagt att vi vet, men vi skulle gärna vilja få visshet.

Ingen av Krönikans nuvarande läsare var förstas med på den tiden, men kanske någon sitter inne med andrahandsinformation som vi kan få ta del av. Har du något att berätta är du välkommen att höra av dig till redaktionen!

Slätter

Text och foto Gert Olsson

Lördagen den 23 juli var det dags för årets slätterfest i Kuse änge. Själva slättern ägde rum tidigare samma vecka, detta för att gräset skulle få god tid på sig att torka till hö.

*Korpen gar ei ängen u slar,
ettar gick kraku u rakte.
Ekonnen läste, råttu ha drog,
svarte kissmänsen kairde.
Aldri kairar ja mair idag,
förrän ja far smake pa öle.
Drickar ja mi full, trillar ja ikull,
u då var då bäste ja gärde!*

SUCCÉ OCH APPLÅDER FÖR GUNNEL FÖRSTÅS.

Eftersom föreningen jubilerar i år hade Mats-Ola Jerspersson snickrat till en tips-promenad i det nyslättrade ängat. Det var inga lätta frågor han hittat på, men alla hade mer eller mindre anknytning till Västerhejde.

grad till den gemytliga stämningen. Vår ordförande Gunnel Fransson överraskade dessutom med ett extra solonummer, en riktig slättervisa.

Texten är upptecknad efter Emma Pettersson, Bjers i Lärbro, som lärt den av sin farmor Katriona Timgren, Gothem:

Föreningen har numera två slätterbalkar som gör att slätterarbetet går snabbt och lätt. En dag var dessutom avsatt åt riktig gammaldags lieslätter. De senaste årens liekurser har ökat intresset för detta. Det fina torkvädret under veckan hade gjort höet ordentligt torrt och lättäfsat. Arbetet började klockan tio, och tack vare många deltagande räfsor var hela ängat genomarbetat efter knappt ett par timmar.

HEMBYGDSFÖRENINGEN

BJÖD SEDAN DE FLITIGA PÅ LUNCH

bestående av kallskuret och sallad, därtill nybrygd gotlandsdricke för den som ville. Det var en varm dag, så det fanns även andra drycker att ersätta vätskeförlusterna med.

BÅDE FÖRE, EFTER

OCH UNDER MÅLTIDEN UNDERHÖLL TRADITIONSENLIGT "STRÄNG TAGET" MED SPEL OCH SÅNG.

Deras framträdande bidrog i högsta

och tips

1. Nattskärran är vanligt förekommande på skjutfältet. Vilket är fågelns namn på latin?

- 1 Perca fluviatilis
- X Caprimulgus Europaeus
- 2 Vanellus Vanellus

2. P18 är väl bekant, men vilken ort förknippar du med P4?

- 1 Hässleholm
- X Skövde
- 2 Strängnäs

3. År 1881 fanns det en lantbruksskola i Västerhejde. Vilken var gården?

- 1 Kuse
- X Nygårds
- 2 Suderbys

4. Västerhejde var en gång i tiden en del av Stenkumla kommun. Vilket år upphörde det?

- 1 1970
- X 1971
- 2 1972

5. IFK Visby och alla andra IFK klubbar har en ganska känd beskyddare, vem är det?

- 1 Svenska fotbollsförbundets ordförande
- X Riksidrottsförbundets ordförande
- 2 Carl XVI Gustaf

6. Ungefär hur många våfflor serverar kaffestugan vid Fridhem en bra dag i juli?

- 1 130 st
- X 200 st
- 2 250 st

7. Hur många personer var skrivna i Västerhejde 1940? (enligt SCB)

- 1 446
- X 546
- 2 646

8. Vilket parti fick näst flest röster av Västerhejdeborna till regionfullmäktige 2018?

- 1 Vänsterpartiet
- X Moderaterna
- 2 Centerpartiet

9. Vilken ålder har kyrkan i Västerhejde enligt församlingens hemsida?

- 1 818 år
- X 725 år
- 2 913 år

10. Hur många personer är skrivna i Västerhejde den sista december 2020?

- 1 2713 personer
- X 2428 personer
- 2 2516 personer

11. Hur många personer fanns ombord när Hansa torpederades 1944?

- 1 105 personer
- X 75 personer
- 2 89 personer

12. När bakade Eskelunds hembageri sitt sista bröd?

- 1 Nyårsaftonen 2018
- X 17 december 2017
- 2 5 december 2019

13. Vilken plats i socknen förknippar du med Dr Kallenberg?

- 1 Fridhem
- X Kneippbyn
- 2 Vibble gård

Rätt resultat finns på sidan 6.

I Vibble formas musiken

Text Gunnar Öberg.

Lördag Gotland Big Band med gästsolisterna på Wisby Strand.
Tisdag, onsdag, torsdag, fredag Gotlands Blåsarkvintett spelar på fyra av öns bibliotek och Gotland Brass på skolor och vårdinrättningar.
Och sedan lördag igen med två familjekonserter i Sävaulan med Gotland Jazztrio, gästartist och gotländsk barnkör.

Så såg den ut, en av höstens arbetsveckor för GotlandsMusiken. Mycket åkande runt om på ön. Men den fasta punkten för de 14 musikerna och övrig personal är huset i Vibble.

– Vårt övergripande uppdrag från huvudmannen Gotlands regionfullmäktige är att musiksätta skolor, vårdinrättningar och bibliotek. Liksom att i samarbete med andra aktörer utveckla musiklivet på hela Gotland, säger Dag Franzén som är chef för GotlandsMusiken.

Varje pandemifritt år gör GotlandsMusikens musiker omkring 300 framträdanden av olika slag för cirka 30 000

personer. Stora och små offentliga konserter men även spelningar i skolor, på vårdinrättningar mm.

– Att våra musiker gör många framträdanden runt om på Gotland känner nog de flesta gotlänningar till. Men vi gör mycket, mycket mer som är mindre uppmärksammat, berättar Dag Franzén. Utvecklande samarbeten med andra aktörer i det gotländska musiklivet; artister, körer, kulturskolan, tonsättarskolan, länsteatern, arrangörsföreningar med flera.

– Och vi lägger särskild tonvikt på barn, ungdomar och unga vuxna i vår verksamhet, framhåller han.

DE EGNA 14 ANSTÄLLDA MUSIKERNA INGÅR I FEM OLIKA ENSEMBLER:

GOTLANDS BLÅSARKVINTETT med flöjt, oboe, klarinett, fagott och valthorn spelar inte enbart västerländsk klassisk musik utan har även uppfört nyskrivna beställningsverk för ensemblen och deltar i genreöverskridande projekt. Gotland Brass med två trumpeter, två tromboner, valthorn och tuba spelar såväl traditionell brunnsmusik som klassisk blås- och underhållningsmusik, och samarbetar även med sångare och musiker inom folkmusik och jazz mm.

GOTLAND JAZZTRIO

med piano, bas och trummor framträder både på egen hand och tillsammans med andra.

GOTLAND BIG BAND,

som tidigare gick under namnet Visby Storband, är ett av landets tre storband med professionella anställda musiker. Nio av GotlandsMusikens egna musiker utgör stommen som för att bli ett helt storband kompletteras med sju frilansmusiker från både Gotland och fastlandet.

I GOTLANDSMUSIKENS ORKESTER

spelar alla GotlandsMusikens musiker. Orkestern spelar både klassisk musik liksom traditionell blåsmusik och konserter med gästartister av olika genrer. Även denna stora orkesters kompletteras med frilansmusiker för att framföra större verk.

Sedan Gotlands regemente P18 återetablerats har GotlandsMusiken även blivit

GOTLANDS REGEMENTES MUSIKKÅR

och använder fri resurs för att spela för försvaret med främst en "förstärkt ok-tett", en ensemble med elva musiker. GotlandsMusiken är även engagerad i

GOTLANDS SINFONIETTA

som består av professionella musiker, musiklärare, amatörmusiker och musikelever.

Genom samarbete med andra regioner kan GotlandsMusiken även bjuda på mer än blåsare. När Prokofievs musik-saga "Peter och Vargen" tidigare i höst framfördes som familjekonsert spelade stråkmusiker från Camerata Nordica i Kalmar län tillsammans med GotlandsMusikens blåsare och slagverk.

GOTLANDSMUSIKEN I NUVARANDE ORGANISATIONSFORM TILLKOM 1988

men rötterna går tillbaka till mitten av 1800-talet. Efter den kortvariga ryska ockupationen 1808 inrättades Gotlands nationalbeväring som landets första värnpliktsförsvär. 1845 tillfördes ett antal musiker för signalgivning och detta utvecklades så småningom till en militärörkester.

I början av 1970-talet skapades den statliga myndigheten Regionmusiken som övertog militärörkestrarna som nu fick även civila uppgifter. 1988 var det dags för nästa stora förändring då staten överlät ansvaret till landstingen, på Gotland kommunen som skapade Stiftelsen GotlandsMusiken med en styrelse som väljs av regionfullmäktige.

Verksamheten finansieras genom anslag från staten och regionen samt till mindre del egna intäkter.

Vid övertagandet 1988 fanns 22 heltidsanställda musiker samt en halvtidsanställd stråkkvartett men då anslagen inte ökat i samma takt som löner och andra kostnader har antalet musiker steg för steg minskat till dagens 14.

Det var i samband med kommunens övertagande 1988 som ett bygg- och fastighetsföretag uppförde fastigheten i Vibble för uthyrning till GotlandsMusiken.

I Huset finns en stor REPETITIONSLOKAL DÄR HELA ORKESTERN KAN SPELA, INDIVIDUELLA ÖVNINGSRUM FÖR ALLA MUSIKER OCH REPETITIONSRUM FÖR VAR OCH EN AV ENSEMBLERNA.

Här finns även kontorsrum för övrig personal, förutom chefen en kanslist, en kombinerad ljudtekniker/vaktmästare samt en barn- och ungaproducent, en ekonom och en kommunikatör, samtliga på deltid.

NU I BÖRJAN AV DECEMBER GER GOTLANDSMUSIKEN TILLSAMMANS MED LÄNSTEATERN OCH KULTURAMAS DANSLINJE EN NY VERSION AV TJAJKOVSKIJS BALETT NÖTKNÄPPAREN

med dansare och full orkester; Tolv föreställningar i Länssteaterns lokaler vid Bredgatan i Visby innerstad.

På nyåret fortsätter sedan GotlandsMusikens konsertserier med två konserter på Wisby Strand, två familjekonserter i Sävaulan och tre bygdegårdsturnéer: onsdagar Dalhem, torsdagar Östergarn, fredagar Rute, lördagar Havdhem och söndagar Visby i Almedalsbibliotekets foajé.

FÖRST UT ÄR EN BYGDEGÅRDSTURNÉ 25-29 JANUARI MED SÅNGERSKAN ELLEN ANDERSSON OCH GOTLANDS JAZZTRIO.

Ellen är en ny komet på den svenska jazzhimlen och erhöll 2022 det prestigefylla Monica Zetterlund-stipendiet.

LÖRDAG 11 FEBRUARI BLIR DET HÄRLIG OPERAMUSIK PÅ WISBY STRAND MED GOTLANDSMUSIKENS ORKESTER

dirigerad av Bo Wannefors och med två av Sveriges namnkunnigaste operasolisterna: Hanna Husahr (sopran) och Olle Persson (baryton).

LÖRDAGEN DÄRPÅ MÖTS CLOWNERNA KALLE & PALLE I EN FAMILJEKONSERT I SÄVEAULAN GOTLAND BRASS,

SOM VECKAN DÄRPÅ GÖR EN BYGDEGÅRDSTURNÉ TILLSAMMANS MED SÅNGERSKAN DALIA MUNCK, som tolkar Eva Dahlgrens musik.

18 MARS PÅ WISBY STRAND BJUDER GOTLAND BIG BAND PÅ EN VÄRLDSARTIST, DEN BRITTISK-NIGERIANSKA SÅNGAREN OCH LÅTSKRIVAREN OLA ONABULÉ

– en härlig blandning av soul och cool jazz.

1 APRIL KOMMER TIGERN & KOBRA TILL SÄVEAULAN,

detta är inget aprilskämt, för familjekonsert tillsammans med Gotlands jazztrio.

"BLÅA TONER – BLÅTT HAV"

är titeln på säsongens sista bygdegårdsturné 3-7 maj med gotländska sångerskan och låtskrivaren Gunnel Mauritzson, Gotlands jazztrio och Gotlands blåsarkvintett.

FORSKNINGEN HAR VISAT ATT MUSIK ÄR BRA FÖR HÄLSA GEMENSKAP OCH VÄLMÄENDE.

– Och levande musik, det är musik på riktigt det, säger Dag Franzén. Och kanske vi får möjlighet att framåt sommaren bjuda in alla Vibblebor till en stunds levande musik i vår "Musikstation"?

Lilla Bjers

Vinnare av
Best Organic Restaurant EU
EU Organic Awards 2022

Öppettider fram till jul

Lunch fre-sön 11:30-14:00, Middag fre-lör från 17:00

Allt grönt som serveras kommer från Lilla Bjers och allt kött från Gotland. Allt är ekologiskt.

Butik ons-fre kl.10-18, lör-sön kl.10:00-16:00

Här säljs gårdens nyhuggna julgranar, hantverk och säsongens grödor.

Tel: 0498-65 24 40

www.lillabjers.se

Västerhejde bygdegård

Massor av möjligheter

Lokalen rymmer 150 personer. Det finns ett fullt utrustat kök med porslin, projektor och teaterscen, nyrenoverade toaletter och dusch.

Hyr en utmärkt lokal, på lagom avstånd till Visby. Västerhejde bygdegård passar utmärkt för marknader, loppisar, mässor, utställningar och läger. Det finns gott om parkeringsmöjligheter.

Varmt välkommen!

Boka på www.vasterhejde.nu eller ring 0498-26 42 14

Vad döljer sig bakom namnen

Rune Magnusson och hans maka Linnéa Magnusson

Vi har läst i Västerhejdekronikan att Hembygdsföreningen har fotoarkiv där alla gravvårdar och gravstenar finns fotograferade på Västerhejde kyrkogård. Vi har en gravplats där våra föräldrar Rune Magnusson och hans maka Linnéa Magnusson är begravda. Här följer en kort beskrivning om vilka personerna var bakom namnen.

MAKARNA MAGNUSSON VAR TRÄDGÅRDMÄSTARE OCH BEDREV HANDELSTRÄDGÅRD VID KNEIPBYN.

Rune Magnusson, bördig från Småland, kom till Gotland under andra världskriget. Han träffade sin blivande hustru Linnéa och de köpte mark i närheten av Kneippbyn. Där drev de sin handelsträdgård med blomsterodlingar,

jordgubbsodlingar samt flera växthus med tomatodlingar.

I dag ser vi ett flertal villor samt en kommunal fotbollsplan där dessa odlingar fanns. Makarna Magnusson hade även åkermark som i slutet av 1960 såldes till Hultsfredshus. Numera ser vi ett stort antal villor på dessa åkrar. Rune Magnusson avled 1973, makan Linnéa avled 2010.

MAKARNA MAGNUSSON FICK TRE DÖTRAR: Gunvor född -45, Kerstin -51, Mariann -54.

Skrivet av döttrarna
Gunvor Busch och
Marianne Hansson
på Fyndgatan i Vibble.

John och Olga Stenhoff

Det är namnen på en gravsten på kyrkogården i Västerhejde. En ganska liten, ljus sten, söder om kyrkan.

Där framgår att John föddes 1889 och dog 1977, medan hustrun Olga var född 1876 och dog 1957. Den som idag kan berätta om dem är Lilian Johansson i Visby, för det var hennes morföräldrar. -De bodde på Drejaregatan 13 i Vibble, i ett hus som morfar byggt själv. Två våningar, ett bryggerhus och stall. Det här var på 40-talet, Vibble såg ju inte ut som idag. Mormor och morfars hus låg i utkanten av samhället, och de hade djur. Hästar, gris och höns. Vatten i pump på gården, utedass.

John Stenhoff kom egentligen från Stånga, och Olga var hans andra hustru. - Min riktiga mormor dog i gulsot när mamma bara var nio månader, och morfar blev ensam med fyra barn.

Mamma, som ju var så liten, fick han lämna bort först, men två år senare träffade han Olga som inte hade några egna barn och så gifte de sig, och mamma fick komma hem.

Lilian var ofta hos sina morföräldrar. - Vi bodde i Visby, och jag fick åka bak på pappas cykel till Södertorg när han skulle till jobbet. Där tog jag bussen till Kneippbyn och därifrån var det nära att springa över till Drejaregatan. I huset hade mormor och morfar två rum och kök på bottenvåningen, ett sommarkök i källaren.

- Det var ju svalt och skönt där då. Och på övervåningen fanns en lägenhet med ett rum och kök som de hyrde ut. Morfar John arbetade åt Nygårds, på åkrarna med sina egna hästar, längre fram på byggen.

JOHN VAR EN GLADLYNT PERSON, som tyckte om att skoja. En gång när jag fyllde år kom han med ett tungt paket. Det visade sig vara fläskkotletter! Inte någon vanlig present till en liten flicka... Men jag fick förstås andra presenter av honom också genom åren, som smycken.

OCH MORMOR VAR SÅ DUKTIG! Hon var sömmerska, kunde sy i skinn. Ibland arbetade hon hos Ödins. Jag hade stor respekt för henne. Men man satt inte i knät på henne så ofta, berättar Lilian och visar ett svartvitt fotografi där

hon och mormor står och håller varandra i hand. Mormor håller en emaljerad kaffepetter i andra handen. Lilian minns ännu när mormor dog, 1957.

- Det var första begravningen jag var på, så otäckt. Granris var utlagt vid huset. Sedan upp till kyrkan, chocken när hon försvann ner i hålet. Kaffe i församlingshemmet. Jag drömde om det sedan, berättar Lilian som minns sina morföräldrar med värme.

- Att jag vill berätta om dem nu är för att snart finns det väl inga andra som minns dem. Det var inget märkligt med dem, men de var vanliga människor som slet hårt för att familjen skulle ha det bra. Och jag tyckte så mycket om att vara hos dem!

Och huset på Drejaregatan då? Jo, det står kvar än idag, även om marken är avstyckad. En studsmatta i trädgården vittnar om att här leker barn också idag.

Lilian Johansson i Visby var en av dem som valde att berätta om nära anhöriga som vilar på kyrkogården i Västerhejde. Jag träffade henne i början av maj 2022. Här är hennes berättelse. Bästa hälsningar Karin Brindt.

Stenkumla församling och Västerhejde hembygdsförening har gått ut med ett upprop som handlar om att samla in berättelser om vem som döljer sig bakom namnen på de gravstenar man finner på Västerhejde kyrkogård. Sedan dess har till vår glädje ytterligare ett

antal minnesteckningar nått oss och här följer några av dem. Bland annat den osannolika och mustiga historien om mannen som föddes två gånger och sist den sorgliga historien om Karin Nilsson! Men först en presentation av Makarna Magnusson i Vibble:

Anton Karlsson. Mannen som föddes två gånger!

ANTON KARLSSON, 1849-1931, Västerhejde. Föddes den 15 juni 1849 vid gården Tassi i Hejde.

För de flesta blev han bekant under smeknamnet "Tassen". Flyttade vid 21 års ålder till Roma där han arbetade som dräng hos Mathias Krusell vid Timans. Han blev inte långvarig på gården utan flyttade redan nästkommande år tillbaka till Hejde och gifte sig med öländskan Emma Isaksdotter Hallberg. Emma var några år äldre än sin make, född 1844, och tillsammans fick de barnen Arvid och Emma Olivia Antoinette. Ytterligare en son föddes men som dessvärre var dödfött.

Efter något år flyttade familjen till Västerhejde. Tre år senare,

1900, KÖPTE ANTON SJÖTORPET, nuvarande Kneippbyn, av Jens Berner, Vibble gård i Västerhejde.

Sjötorpets bestod enligt köpekontraktet av 21 hektar och 87 ar och sträckte sig från Nygårds ågor till Kungsladugårdens

ågor. År 1905 såldes Sjötorpets vidare till bland annat Dr Karl Kallenberg. Anton fortsatte att bedriva fiske vid Kneippbyns strand tillsammans med barn och barnbarn så länge han levde.

HUSET LÄNGST TILL HÖGER ÄR DET SOM I DAG INRYMMER KNEIPBYNS SOMMARBUTIK.

År 1907, efter försäljningen, flyttade han och Emma in till Visby där han sedan ägde och drev kvarnen Kärringen fram till 1922 då de återvände till Västerhejde. Där bodde han fram till sin död 1931, Emma hade gått bort redan 1926.

I Gotlands Allehandas dödsruna över Anton kan man utläsa att han var en lättäm och omtyckt person, känd för sitt humoristiska sinne och full av anekdoter. Det gällde dock inte alltid de präster som ofta besökte den mycket religiösa frun. Enligt vad som berättas om honom jagade han bryskt iväg dessa "svartrockar".

Antons sonsons son Lars Karlsson minns vad hans pappa berättat om sin farfar Anton. Bland annat om fisknätet som fastnade i sonen Arvids rockknapp. Efter en fisketur när de båda karlarna skulle ta upp näten att torka och plocka ur fisk utbrister Arvid plötsligt att nätet fastnat i Knappen. Då svarar Anton att om det är hans (Antons) nät får Arvid skära av knappen:

- Nej, det är mitt nät, svarar Arvid. Då svarar Anton: - Åh, en maska mer eller mindre spelar ingen roll.

Skrivet av Lars Karlsson
17 februari 2022.

ANTON KARLSSON, 1840-1931, En av de gravvårdar som har kulturminnesmärkts på Västerhejde kyrkogård är mjölnaren Anton Karlssons grav. Där vilar också han hustru Emma.

Det berättas att han själv hade valt ut sin gravplats med orden: "Jag skall begravas där gubbarna brukar spotta ut snuset innan de går in i kyrkan", och så blev det också. Han och hustrun ligger begravda alldeles nära ingången till Västerhejde kyrka.

**ANTON KARLSSON
VAR OCKSÅ MJÖLNAREN** och innehade kvarnen "Kärringen" som ligger mellan Visby och Södra Hällarna. Margit Gunnarsson i Västerhejde hörde sin pappa berätta att han en gång hade kommit till kvarnen och hittat Anton sittande på en säck. "Jag är oiden idag", beklagade han sig. "Vad är det med dig då?" undrade Margits far som var smålänning. "Känner du int att då luktar snok", fick han till svar. Det här utspelade sig efter första världskriget och då var det ransonering och mjölnaren fick bara mala en viss mängd vete. På övervåningen gick tillsyningsmännen och kollade. Stackars Anton satt på en vetesäck! Anton var klurig.

ANTON VAR OCKSÅ KUSK TILL PRINCESSAN EUGENIE.

Prinsessan tyckte varken om sprit eller snus, men enligt hörsågen svarade han henne när hon beställde skjuts eller bad om hjälp med annat: "Ut 'n snäus gar då aldri!"

Prinsessan var en välgörare och intresserad av att göra gott för socknen. Anton körde henne till fattigstugan som då låg vid Västerhejdes södra gräns på nuvarande Tofta skjutfält. Där tyckte prinsessan Eugenie att de gamla hade det för bedrövligt och att de framförallt bodde alldeles för långt från kyrkan. Därför beslöt hon att bygga en ny fattigstuga på Stenstu marker med gångavstånd till kyrkan.

Det hade varit roligt att få vara med när prinsessan och hennes kusk samtalade på tu man hand. Slagfärdiga svar fick hon säkert av sin kusk. "Oiden" är gutamål och betyder trött

**DET FRAMGÅR ATT UPPGIFTERNA
OM ANTON KARLSSONS FÖDELSEÅR
SKILJER SIG ÄT. PÅ GRAVSTENEN
ANGES FÖDELSEÅRET 1849,** men Lars Karlsson håller inte med.

**I FAMILJEN HAR MAN
ALLTID HÄVDAT 1840,** och när Lars kontrollerade med folkbokföringen visade sig detta vara det riktiga. Det är måhända något överdrivet att påstå att Anton hade två födelsedagar.

Skrivet av Margit Gunnarsson
och Gunnel Fransson.

Klara Nilsson

Berättat av Margit Gunnarsson för Mats-Ola Jerspersson

1920 fördes den 29 åriga Klara Nilsson från Suderbys till den sista vilan efter sin kamp mot den fruktade tyfusen, även kallad nervfeber. Livet rycktes ifrån henne en dag i april när den efterlängtrade våren var i antågande efter en sällsynt bister vinter.

Den alltför tidiga döden inträdde i ett skede av livet när allt annat var ljus och glatt. Klaras bröllop med fästmannen Josef var nära förestående och ringarna hade inhandlats. Klara var utbildad sjuksköterska och det var under sin tjänstgöring på lasarettet som hon lärde känna en av patienterna särskilt väl.

DET VAR DEN UNGE LANTBRUKAREN JOSEF NILSSON FRÅN EKE SOM VAR INLAGD OCH SOM VANN HENNES HJÄRTA.

En ljus framtid låg framför de båda i Eke och Klara lämnade sin anställning som sjuksköterska.

En kort tid före bröllopet blev Klara tillfrågad att tillfälligt hjälpa till på lasarettet i Visby och

DET VAR JUST DÄR OCH DÅ SOM HON ÄDROG SIG DEN OBOTLIGA SJUKDOMEN.

Historien berättar vidare att hennes blivande make

JOSEF NILSSON I SIN OBESKRIVLIGA SAKNAD OCH HJÄRTEORG SKREV DESSA DIKTER som jag kunnat ta del av i original från Margit Gunnarsson. Klara var nämligen Margits moster.

Klara blev jordfäst med en skinande blank guldring på sitt vänstra ringfinger.

Det var Josefs bestämda vilja och det minsta han kunde göra för sin högt älskade tilltänkta fru.

WID ÄLSKAD KLARAS BÅR

Till skörd en kärve mognat har af sommarvindens fläkt, den var så ren, den ymnigt bar förhoppningsfullt sin dräkt.

Då skördens herre säger till, Nu är behaglig tid, Den kärven nu jag hämta vill Till himlens fröjd och frid.

Till bättre hem än jorden har Din ande svinga glad, Att där behållas i förvar I levande Guds stad.

Du fyllt ditt värv din kamp tog slut, I livets sommardag Men minnet kan ej plånas ut, Din bild, ditt anletsdrag.

Du var så älskad av en var Som blott dig känna lärt Förutom syskon, mor och far En vän dig älskte ömt och kärt.

Ty du var allt för honom här, En stråle ljus och blid, Och han dig hade gränslöst kär Sin förhoppning och sin frid.

Så grusar döden lyckan här, Just vid sin middagshöjd Och uti hjärtat sorgen tär Försvunnen är all fröjd.

Men tack min älskling, hvad du var för mig i livet här, Ditt minne lever hos mig kvar tills Gud oss samlar där.

Nu blicken ständigt sträcker sig från jordens täredal till himlen där jag och har dig bland helgon utan tal

Där får jag återse min vän där syskon mor och far hvarandra känna skall igen där är vi i förvar.

Din bruddräkt siras ovan där Med krona som segerlön En harpa du i handen bär Din sång där klingar skön.

Till sist farväl dyra älskade vän Kanske snart vi mötas hos Gud. O, kom mig emot och vänta mig än Och säg: jag evig i himlen är brud.

Slukhålet på Visborgsområdet.

Nytt utflyktsmål

Text Gert Olsson. Foto Torsten Kvarnsmyr och Google map
I förra numret av Västerhejdekrönikan beskrev vi källan vid Fågelsången, en plats där vattnen väller fram ur underjorden. Vattnet rinner därifrån i rännilar, bäckar och kanaler för att slutligen förenas med havet vid Fridhem

Det besöksmål vi presenterar nu är den raka motsatsen. Vatten kommer rinnande i diken från inre områden som behöver dräneras och avvattnas.

Själva slukhålet som markerats på kartan ligger utanför gränserna för Västerhejde, men en stor del av vattnet kommer från de östra delarna av socknen. Handskmyr på gränsen mot Träkumla släpper ifrån sig sitt överflöd som tar sig till Visborgsområdet. Stora områden blir vattensjuka och man valde vid tiden för regementets uppbyggnad att dika ut. Då utnyttjade man slukhålet, vattnet rinner i underjordiska håligheter och visar sig igen när det sipprar ut ur klintarna vid Kneippbyn, tillbaka i socknen igen, alltså.

På vintrar med minusgrader bildas emellanåt ståtliga isformationer på

klintkanterna, ibland bildas grottor man kan gå in i.

SOM KARTAN VISAR HITTAR MAN SLUKHÅLET ÖSTER OM RONDELLEN I VIBBLE, vid vägskalet på bilden. Lättast att ta sig dit är till fots eller per cykel. När man kommit till den stora jordvallen och är säker på foten, kan man klättra ner i gropen bakom. Om det rinner vatten där är det bara att följa strömmen och se var det försvinner. Ner i slukhålet, alltså.

Degknytena tar sockenborna med storm

Text och foto Dennis Petteron.
Västerhejde har tagit Sundars Momo till sitt hjärta och under sommaren var det många som besökte det nya vattenhållet som serverar nepalesiska dumplings mitt emot Vibblehallen.

Det har gått snart 15 år sedan som vägarna korsades mellan Vibbledottern Sofia Gardarfe och nepalesen Sundar Tamang, på andra sidan jordklotet. I Malaysia befann sig Sofia på ett volontäruppdrag när hon under ett restaurangbesök träffade Sundar, som jobbade som hovmästare på restaurangen.

–Det var kärlek vid första ögonkastet kan man säga, säger Sofia Gardarfe.

–Jag älskar att prata med alla, så det var inte så konstigt att vi fick kontakt, säger Sundar Tamang.

UNDER ETT PAR ÅRS TID RESTE PARET RUNT OCH BODDE PÅ OLIKA PLATSER, och Sofia besökte även Sundars familj i hans lilla by i Katmandu-bergen med

300 invånare.

–Där är det inte ovanligt att minst en ur familjen jobbar utomlands. Vad som däremot är ovanligt är att man träffar en person utifrån som man också tar dit. Så det har varit en del kulturkrockar, säger Sofia och skrattar.

Men efter några år valde paret att flytta till Sverige för att Sofia skulle studera till socionom i Göteborg.

MÅNGA FICK UPP ÖGONEN FÖR SOFIA OCH SUNDAR 2015 NÄR DET VAR JORDBÄVNING I NEPAL, en händelse som bland annat engagerade många gotlänningar i att samla in pengar till de som förlorat sina hem. Året därpå gick flyttlasset till Gotland för att slå ner bopålar i Vibble, där Sofia är uppväxt. I dag har paret också

två barn.

Sofia har sedan bland annat jobbat som lärare i thailändska på Gotland och som socialarbetare.

Det medan Sundar å sin sida ville starta eget och jobba med mat på Gotland. Självklart låg det nära till hands att laga nepalesiska dumplings, det som heter momos, även om han från början knappt visste hur man gjorde dem.

DEGKNYTENA, SOM ALLTID RULLAS FÖR HAND, FYLLES MED GRÖNSAKER, KÖTT, KYCKLING OCH TOFU.

–Det blev inte bra från början. I början visste folk varken vad det var eller tyckte det var gott. Men det blev bättre och än i dag finns det och ändrar lite hela tiden för att bli bättre, säger Sundar. –Det är kryddorna från Nepal som

gör karaktären, säger Sofia.

Matvagnen stod en tid vid Åhléns-parkeringen men tack vare en god kontakt med Uno von Corswant (som gick bort tidigare i år) fick den senare en plats utanför hans fastighet Blå Station i Visby, där många stamkunder hämtar sin lunch. Söndagskvällar har vagnen också stått öppen på uppfarten hemma i Vibble.

MATEN HAR BLIVIT ALLT POPULÄRARE,

vilket resulterat i att Sundar och Sofia nu har två matvagnar, och sedan i somras även en fullfjädrad servering med både mat och dryckesrättigheter hemma

i trädgården längs Toftavägen mitt emot Vibblehallen.

–Vi funderade på om vi skulle öppna en liten restaurang i stan, men det var faktiskt Sofias pappa Kjell som pushade oss mest att öppna servering här hemma, säger Sundar.

NU BOR OCKSÅ SUNDARS BROR HÄR, OCH DE HJÄLPS ÅT

att rulla uppåt 10 000 momos de bästa dagarna.

–Det har gått mycket bättre än vi tänkte, i början var det fullt av gäster i trädgården varje dag, säger Sofia. Stora delar av kundkretsen är från Vibble och Västerhejde även om som-

maren även innebar många turister som stannade till.

–Många har också cyklat hit från Visby för att äta. Det har varit en riktig blandning av folk, och många verkar gilla att bara kunna komma och ta ett glas vin, säger Sofia.

SERVERINGEN I VIBBLE ÅTERKOMMER GARANTERAT UNDER 2023.

–Juni, juli, augusti, och kanske längre än så också om det är en varm säsong, säger Sundar.

–Till nästa år behöver vi också mer personal, säger Sofia, som redan börjat planera för att anställa flera personer.

Den där sockenboken...?

En intervju.
mellan Redaktionen och Gert Olsson

historia med mera. Den är oerhört innehållsrik och är resultatet av en ivrig forskarsjäls arbete.

R: Har Gottberg skrivit boken bara för sitt höga nöjes skull?

G: Det vet vi inte riktigt. Möjligen har den producerats som ett examensarbete, men det är osäkert. Dock vet vi att han skickade in boken som bidrag till en tävling 1957 anordnad av dåvarande JUF (Jordbrukare-Ungdomens Förbund) där man skulle beskriva "Min hemsocken". Den vann tredje pris på Gotland.

R: Bara tredje pris! Med ett sådant bidrag!

G: Ja, man undrar verkligen hur de andra tävlingsbidragen såg ut. Sörens bok måste vara svår att överträffa.

R: Vad hände med boken sedan?

G: Jo, den stod som sagt på skolan, men försvann på okänt sätt därifrån senare, förmodligen hämtades den i samband med Gottbergs bortgång 1979. Ingen visste vart den tog vägen.

R: Men den finns ju i nytryck?

G: För att göra en lång historia kort spårades den till Arkivcentrum i Visby. Hembygdsföreningen tyckte då att den var alldeles för vacker och värdefull för att stå där och samla damm. Den förtjänade en större publik. Många socknar har sockenböcker men Västerhejde saknade en sådan. Gottbergs bok är dessutom skriven flera år tidigare än alla andra utgivna sockenböcker på Gotland, så bara att vara tidigast blev en drivkraft för bokprojektet.

R: Hur gick ni till väga?

G: Det blev åtskilliga besök på arkivet för dåvarande ordföranden Björn Fransson och mig. Vi fotograferade av samtliga sidor, skrev av texterna och digitaliserade alla illustrationer. Till sist fick Mart Ma-

rend, Bokprojektet, uppdraget att formge och trycka vår nya men gamla sockenbok som gavs ut på våren 2016. Sörens son Lars var närvarande vid lanseringen. Med tårar i ögonen konstaterade han att "det här skulle pappa tyckt om!".

R: Vad gjorde Sören Gottberg annars under sitt liv?

G: Med den kunskapsörst Sören visade blev det helt naturligt att han hamnade i skolans värld. Han vikarierade bland annat i Färösund. Fast tjänst, bland annat som rektor, fick han så småningom i Mariefred. Han var mycket aktiv i samhället och hade en mängd förtroendeuppdrag. Mot slutet av sin bana blev han dock sjuklig och förtidspensionerades.

R: Hur får man tag i den nytryckta utgåvan?

G: Det är ju ett utmärkt julklappstips! "Västerhejde - en sockenbeskrivning" finns att köpa hos Västerhejdekrönikans redaktion till det verkligt förmånliga priset 50 kronor. Ett riktigt klipp om man vill skaffa sig grundläggande kunskap om Västerhejde.

R: Ja, det kan man verkligen hålla med om. Tack för samtalet!

JOBBA MED OSS!
NU INLEDER VI
REKRYTERINGEN.
ANSÖK PÅ KNEIPPBYN.SE

KAMPANJ!
SÄSONGSKORTET
1095:-

Hälsovådlig fjäril funnen i Västerhejde

Ola Malm text och foto

TallproceSSIONsspinnaren (Thaumetopoea pinivora)

är en liten oansenlig och söt nattfjäril som man knappast kan tro något ont om.

Men skenet kan bedra ibland.

Arten har under de senaste decennierna ökat och lokalt orsakat allvarliga hälsoproblem, främst på sydligaste Gotland där den vissa år är mycket talrik. Men, vad är det då den lilla fjärilen ställer till med egentligen? Ja det är egentligen inte själva fjärilen utan dess larver som är bekymret, och då framförallt som fullvuxna larverna.

DESSA HAR I SIN PÄLS STORA MÄNGDER

MED MIKROSKOPISKA HÅR,

s k setae. Dessa hår är inte större än ca 0,1 mm långa och klädda med små hullingar. Håren fastnar därför effektivt i huden om man vidrör larven. Men håren sprids lätt med vinden och kan på det viset även leta sig in i luftvägarna och penetrera slemhinnorna. För den som drabbas kan lidandet bli kännbart i form av kliande utslag, astmasymptom och i vissa fall anafylaktisk chock.

LARVERNA LEVER KOLONIVIS OCH LIVNÄR SIG PÅ TALLBARR,

främst nattetid, från april till juli. Men det är emellertid sällan dom orsakar några större skogsskador hos oss.

Larverna företar sig ofta utflykter från värdträdet och vandrar då i karakteristiska processioner. Dessa långa band av larver väcker alltid uppmärksamhet och förundran hos vandraren.

Efter förpuppningen, som sker i marken, kläcks så fjärilarna fram i juli - augusti. Dom flyger under natten men lockas lätt av starka fasadlampor o.dyl. Det är främst hanarna som far runt. Honorna är ganska tunga och flyger dåligt, i likhet med många andra spinnare. Typiskt för den gruppen fjärilar är även att dom saknar sugsnabel och således inte intar någon föda. Livslängden är därför inte så lång och dom bränner all sin energi på fortplantningen. Efter det nöjet är livet fullbordat och fjärilarna dör.

TALLPROCESSIONSSPINNAREN ÄR ABSOLUT INGEN VANLIG ART I SVERIGE.

Det är tvärtom en raritet. Den förekommer framförallt på södra och östra

Gotland men populationer finns även på norra Öland. Och under sommaren 2022 gjordes så det första fyndet här i Västerhejde socken, vid Hallbros. Fyndet var inte helt oväntat eftersom trenden varit ökande, och den har tidigare noterats från vår södra grannsocken Tofta.

Om någon fler har sett arten så får man gärna höra av sig till mig på e-post; malm.gotland@hotmail.com

Här är din kompletta bilskadeverkstad!

Plåt. Plast. Motor. Lack. Glas.

Med över över 30 år i branschen erbjuder vi försäkringsbolag, företag, verkstäder, privatkunder samt offentligsektorn, ett snabbt och rationellt arbete med hög auktoriserad kvalitet.

Nu ökar vi effektiviteten ytterligare med vår nya stora bilskadehall.

Boka skadebesiktning.

David Johansson.

Tel: 0498 26 48 74 eller 0735 08 24 34

E-post: david@vasterhejdebilskador.se

Toftavägen 176, 622 61 Visby

info@vasterhejdebilskador.se

www.vasterhejdebilskador.se

Miljövänlig lackverkstad

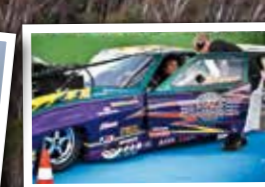
Avancerad plastverkstad

Bilglas och stenskottlagning

Vi lackar inte bara bilar

Bedriver internationell dragracing

Lack

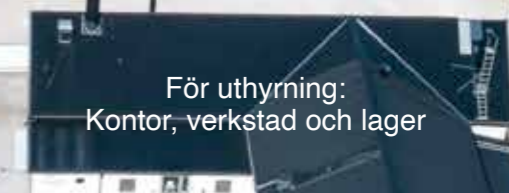
Utställning

Kundmottagning

Glas & Plåt

Motor

För uthyrning:
Kontor, verkstad och lager

Gym

VÄSTERHEJDE Bilskador AB

Lyxa till det lite ibland

Hjälp med julbaket?

Varje dag fyller vi den lilla butiken på Södertorg med godsaker. Vad sägs om nygräddade frukostbullar och kaffebröd till morgonfikat? I disken hittar du allt från färdiga smörgåsar till kondisbitar av högsta kvalitet. Och du, missa inte våra goda bakelser och tårter. Du kan även sitta ner i vår servering och prova vårt ekologiska och rättvisemärkta kaffe. Varmt välkommen in till oss – kanske för en paus i julstöket eller hjälp med julbaket.

Konditorgesäll Joakim Ahrling

Bröd Boden

SÖDERTORG OCH HUNNELUND

Öppettider Södertorg mån-fre 06³⁰–16⁰⁰, lör 07³⁰–15⁰⁰
 Öppettider Hunnelund tis-fre 05³⁰–12⁰⁰, lör 07³⁰–10⁰⁰
 Telefon 21 07 33

WISBY BARBERSHOP

står för kvalitet och god service för henne och för honom.

Vi erbjuder allt inom modern hårvård, skäggklippning och rakning.

Här kan du också köpa dina hårvårdsprodukter.

Välkommen till Linda,
 boka på tel: **0498 21 65 65**
 eller genom hemsidan
www.wisbybarbershop.se
 Kneippbygatan 11 Vibble.

WISBY
barbershop
 HAIR FOR YOU

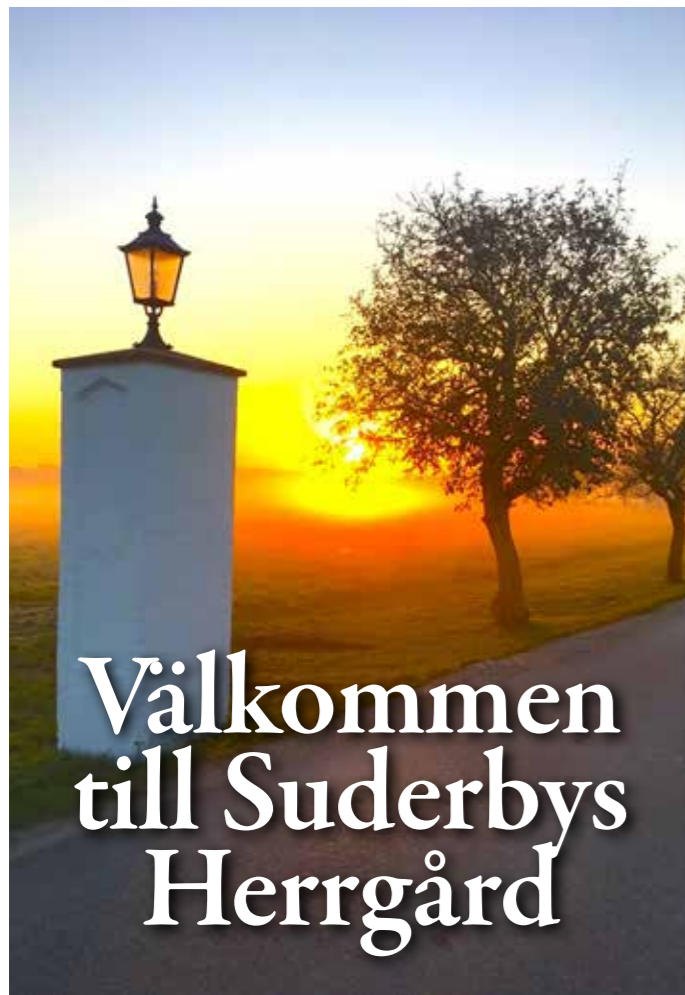
GOTLANDS HYRCENTER AB

Erbjuder ett brett utbud av maskiner och specialverktyg.

Boka online när det passar dig:
gotlandshyrcenter.bokamera.se

gotlandshyrcenter.se
info@gotlandshyrcenter.se
 072-4468240

Välkommen till Suderbys Herrgård

Hotell. Restaurang. Konferens.
Släkträff. Födelsedag. Dop.
Minnesstund. Bröllop. Årsmöte.

**Julbord vissa dagar
1:a advent till 4:e advent
Välkomna att boka
på 29 60 30!**

Suderbys Herrgård

Västerhejde Toftavägen 201, 62199 Visby.
info@suderbysherrgard.com

Soffläge!

Just nu hittar du ett brett och unikt sortiment av handplockade soffor i alla prisklasser.

Stort utbud av soffor med många möjligheter

Petito Soffa med avtagbart tyg
Fr. **8.505 kr**

Hos oss hittar du det mesta för hemmet i vårt 7000 m² stora sortiment av möbler, heminredning, vitvaror, kök, hemelektronik och mycket mer.

Anna Ytgergen / Soflexpert

Vibble gård och Vibble kapell

Navet i Stenkumla församling.

Här är det många aktiviteter av olika slag för alla åldrar.

Bland annat firar vi mässa varje onsdag kl. 9.00 och någon form av gudstjänst nästan alla söndagar. Välkommen!

Lokalen i Vibble gård går att hyra.

För mer information besök gärna vår hemsida www.svenskakyrkan.se/stenkumla eller gilla oss på Facebook!

Det går också bra att kontakta expeditionen på telefon 0498-26 20 55.

Svenska kyrkan
STENKUMLA FÖRSAMLING

FLEXHUSET

ÖPPETTIDER MÅNDAG-FREDAG 10-18 x LÖRDAGAR 10-15 x SÖNDAGAR 11-15
NORRA HANSEGATAN 18, VISBY x 0498-20 70 00 x FLEXHUSET.SE

 home **ELON**

Inspireras via vår nya hemsida!
flexhuset.se

Mäklare med lokalkänsla

Jessica Hallgren är en Västerhejdespecialist

Jessica har tio års erfarenhet av yrket som fastighetsmäklare. 2016 kom hon till Gotland och sedan 2017 ingår hon i Visbymäklarnas personalstyrka, där hon är mycket uppskattad av både kunder och kollegor. Hon är en lugn, men samtidigt engagerad person som fokuserar mycket på att lyssna.

– Visst kan mäklaryrket jobbet vara krävande, men jag gillar verkligen det här jobbet. Jag får träffa människor med olika bakgrund, i olika åldrar och hjälpa dem med något av det viktigaste som finns: deras boende. Alla har sina skäl till att de ska flytta och sälja eller köpa ett boende. Det gäller att kunna lyssna och sätta sig in i människors olika situationer, berättar hon.

Västerhejde – ett specialområde

Jessica har förmedlat hus och lägenheter över hela Gotland. Det är både små och stora, det är nyproducerade lägenheter och äldre fastigheter med patina. Det är en blandning som ger både variation och erfarenhet. Men tittar man närmare på de olika områdena på ön är det ändå ett som sticker ut lite extra: Västerhejde socken. Under 2021 sålde Jessica hela sex lägenheter i Västerhejde. Det beror till viss del på sammanträffanden, men framför allt att en lyckad försäljning lett till fler uppdrag.

En nöjd kund ger energi

Jessicas bakgrund inom hotell och restaurang har bidragit till hennes övertygelse om hur viktigt det är med service och att behandla alla med respekt och alltid ha sin gäst eller kund i centrum. Ordet "hjälpa" är centralt för Jessica. Hon återkommer ofta till hur viktigt det är att vara tydlig och att få sina uppdragsgivare att känna sig trygga.

– När jag känner att min kund är nöjd och att vi haft en bra dialog så är det här jobbet precis så där bra som man vill, säger Jessica.

Fristående ger fördelar

Visbymäklarna är ett fristående mäklarföretag, utanför de stora mäklarkedjorna. De anser att det ger dem stora fördelar – speciellt på Gotland, där det är relativt tätt mellan mäklarfirmorna.

– Det är oerhört positivt att vi har fria tyglar och inte behöver vara låsta eller begränsade av en kedjas speciella villkor. När jag träffade Jörgen och Anders på Visbymäklarna kände jag ganska omgående att vi delade värderingar, hade en liknande syn på yrket och hur kvaliteten på mäklartjänsten ska fungera.

– Och efter ganska många år på Gotland börjar jag kunna geografin och förutsättningarna ganska bra, avslutar Jessica med ett smittande leende.

visbymäklarna

ÖSTERVÄG 15, 621 45 VISBY
TEL. 0498-20 88 90
WWW.VISBYMAKLARNA.SE